

Jasna HROVATIN

Urbane podobe: samostojna razstava Jasne Kralj Pavlovec

Kritično o razstavi in urbanih podobah

Jasna Kralj Pavlovec je arhitektka, oblikovalka, predavateljica in predstojnica Katedre za notranjo opremo in arhitekturo prostora na Fakulteti za dizajn v Ljubljani. Njeno področje arhitekturnega ustvarjanja in prenosa znanja je notranja arhitektura javnih in stanovanjskih objektov. Še posebej jo zanimajo medprostori, prostori v prostorih ter korelacija med načrtno in naravno oblikovanim prostorom in uporabniki.

Kot pripovedovalka oblikovalskih zgodb se je od 11. junija do 14. julija 2014 s samostojno razstavo **URBANE PODOBE/URBANE SLIKE/URBAN IMAGES** predstavila zagrebški javnosti v Galeriji Bernardo Bernardi.

Urbane zgodbe so kolekcija dvanajstih vzorcev, urbanih zapisov na tekstil, prek katerih oblikovalka razmišlja o premikih, komunikacijah, prostorskih in urbanih zapisih. Abstraktne podobe, ki asociirajo na čipko, so izpeljane iz urbanističnih načrtov slovenskega modernističnega arhitekta, oblikovalca in urbanista Eda Mihevca, avtorja urbanistične ureditve slovenske obale. Vzorci izražajo utrinke vsakodnevnih potovanj, zapisanih v načrte. Iščejo in razlagajo premike v prostoru. Premiki predstavljajo potovanje energije in ljudi, izrisujejo podobe in urejajo življenje. So kot žile, po katerih potuje kri, so žile naših potovanj iz kraja v kraj, je na vabilu zapisala Jasna Kralj Pavlovec.

Avtorica razstave prek umetniškega zapisa premikov ljudi skozi prostor in čas združuje raziskovalni in umetniški del svojega dela in življenja. Proces ustvarjanja se je začel z raziskovanjem urba-

nističnih načrtov slovenske obale, ki so nastali med letoma 1959 in 1981.

Na osnovi teoretičnih dognanj je oblikovalka Jasna Kralj Pavlovec z monokromatskim zapisom zarisala svoje razumevanje komunikacij v urbanih in medmestnih prostorih obalne krajine. Z abstrahiranim zarisom je ustvarila skrivnostne vzorce v obliki »urbane čipke«, zapisane na tekstil. Ob njih je postavila zgodbe posameznih mest, na primer zgodbo o Izoli: »Reka je zaris novih prostorskih definicij in vzorcev premikov do in mimo idiličnega ribiškega mesta Izola na obali Tržaškega zaliva. Reka predstavlja neskončno potovanje, ki nas mehko, nežno valovito, pa vendar silovito in vztrajno vodi naprej do konca naših obzorij ter sveta, do konca našega fizičnega življenja. Valovanje ponazarja mehko slovenske gričevnate pokrajine, ki se spušča in dviguje iz Adrijanskega morja.« Urbane zgodbe Jasne Kralj Pavlovec so predstavljene v katalogu, ki je v slovenskem, hrvaškem in angleškem jeziku ter oblikovno sledi razstavi in jo nadgrajuje.

Slika 2: Mihevčevi urbanistični načrti z izrisi premikov skozi prostor in čas

Slika 1: Katalog kolekcije dvanajstih urbanih podob s spremljajočimi zgodbami (urednica in oblikovalka kataloga Jasna Kralj Pavlovec)

Njena dela in zgodbe, ki jim sledijo druga za drugo, nas popeljejo v svet subtilnih prostorskih zaznav, različnih mogočih interpretacij posameznih longitudinalnih zapisov, ki skupaj tvorijo likovno in vsebinsko zaključeno zgodbo.

Z gotovostjo lahko rečemo, da razstava **URBANE PODOBE** ponuja drugačen, svojski, zanimiv in dovršen pogled na zapise v prostoru.

.....
Izr. prof. dr. Jasna Hrovatin, univ. dipl. inž. arh.

Fakulteta za dizajn, Ljubljana, Slovenija
E-pošta: jasna.hrovatin@fd.si

Slika 3: Razstava Urbane podobe v Galeriji Bernardo Bernardi v Zagrebu, 2014

Mojca PERŠE

Svetloba s pridihom nostalgije Iz preteklosti v sedanjost

Slovenci imamo dolgo in bogato preteklost, materialno in nematerialno kulturno dediščino, ki pomeni nenadomestljivo vrednoto. Zavedati se moramo, da je to, kar je bilo narejeno v preteklosti, treba ohranjati, ceniti in vključevati v vsakdanje življenje. Predmeti iz preteklosti, ki so naša kulturna dediščina, so večkrat neuporabni v sedanjosti in lahko služijo samo kot okras tistemu, ki te predmete ceni in zbira. Zbiratelj ima lahko samo spomine nanje, na preteklost, spomine na družinsko dediščino, kraj, opravila ipd., lahko pa jih spet oživimo in jim damo novo vrednost. Stari predmeti po navadi ne služijo več svojemu namenu in ležijo po podstrešjih ter so prej v napoto kot za okras. Naloga oblikovalca je, da zna prepoznati kakovost in možnost, ki jo stari predmeti ponujajo, ter jih tako ponovno oživi. Naš namen je, da jih prebudimo iz preteklosti in jim za uporabo damo novo možnost z novo podobo ter jim tako damo novo vrednost, povezano z našo identiteto, kulturo in okoljem.

Študentje drugega letnika notranje opreme Fakultete za dizajn so pod mentorstvom Mojce Perše iz starih predmetov – predmetov naše kulturne dediščine – ustvarili nove zanimive predmete. Naloga je bila oblikovati svečnik na temo *preteklost, sedanjost,*

svetloba in božični čas. Poiskati in izbrati so morali predmet iz preteklosti in ga oblikovati – preoblikovati v svetlobno telo – svečnik. Nova funkcija predmet iz preteklosti ohrani in mu podaljša obstoj. Gre za enega od načinov preoblikovanja starega v novo. Z dodajanjem novih materialov dobimo nove oblike, nove funkcije, nove predmete. Tudi s trajnostnega vidika je to eden od načinov ravnanja s starimi predmeti. Kreativnost nima meja. Tako so lahko tudi predmeti iz kulturne dediščine odličen vir in izhodišče za oblikovanje ali preoblikovanje novih predmetov.

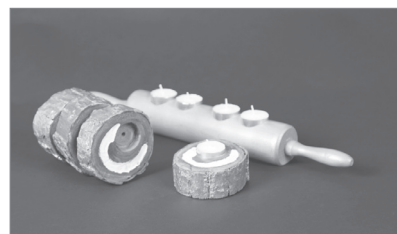
Svečniki so bil razstavljeni na Zlatem bazarju, ki ga vsako leto organizira Center Korak na Brdu pri Kranju. Projekt oblikovanja svečnikov s pridihom nostalgije je bil dobrodelne narave. Da ustvarimo nekaj novega, ne potrebujemo veliko. S tem smo želeli pokazati, da ustvarjalnost res nima meja.

Mogoče bo ta projekt navdušil še koga in bo posegel po naši preteklosti ter ustvaril nekaj za sedanjost – prihodnost. V prispevku predstavljamo nekaj zanimivih svečnikov, ki vključujejo lesene izdelke iz preteklosti.

Slika 1: Svečnik STOJAn, Januš Meglič (mentorica: Mojca Perše)

STOJAn: Svečnik, pri katerem je kot osrednji del uporabljen *pesto*. To je center lesenega kolesa pri vozu. Služi kot jedro, v katero so vpete štiri novooblikovane lesene noge. Tvori zanimivo obliko svečnika, ki ga lahko obrnemo z nogami navzdol ali navzgor.

Slika 2: SVEČNIKA STARE MAME, Katja Katona in Maja Dolenc (mentorica: Mojca Perše)

SVEČNIKA STARE MAME: Navdih za svečnika je bila slovenska potica, kulinarčna posebnost in izvirna slovenska sladica. Svečnika tako predstavljata slovensko identiteto. Zanj so potrebne sestavine in valjar. Star valjar in potica, narejena iz štirih kolutov debela kostanja.